

ТРУДОВЕ ПРАВО. АГРАРНЕ ПРАВО

Кравцов Данило Маркович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри трудового права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: d_kravtsov@ukr.net
ORCID 0000-0003-4110-7181

doi: 10.21564/2414–990x.147.182391
УДК 349.24

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ НОВОГО ПОРЯДКУ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ОБЛІКУ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

Згідно з основоположними міжнародними актами про права людини та Конституцією України кожному громадянину гарантується право на здорові та безпечні умови праці. Комплексні показники сучасного стану виробничого травматизму в Україні демонструють істотні недоліки як в чинному законодавстві, так і у практиці його застосування. Негативні показники має як стан організації охорони праці в цілому, так і його невід’ємна складова – профілактика нещасних випадків та професійних захворювань. Зроблені на основі статистичних даних висновки про невідповідність окремих статистичних показників, свідчать про недосконалість чинного законодавства, що регламентує розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань, аварій.

Проаналізовано правоположення чинного Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, що набув чинності у липні 2019 р. Установлено позитивні та негативні новели цього нормативно-правового акта, дані оцінки можливих наслідків нововведень та їх вплив на практику розслідування нещасних випадків, обов’язки суб’єктів розслідування та обліку нещасних випадків та права осіб, що постраждали від виробничого травматизму. Зроблені висновки будуть корисними як при здійсненні процедур розслідування нещасних випадків та професійних захворювань і розробці на підставі їх результатів заходів щодо покращення стану безпеки праці, так і в подальшій законотворчій роботі.

Ключові слова: охорона праці; нещасний випадок на виробництві; професійне захворювання; розслідування нещасних випадків; облік нещасних випадків; профілактика виробничого травматизму; трудове каліцтво.

Кравцов Д. М., кандидат юридических наук, доцент, доцент кафедри трудового права, Національний юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.
e-mail : d_kravtsov@ukr.net; ORCID 0000-0003-4110-7181

Преимущества и недостатки нового порядка расследования и учета несчастных случаев

В соответствии с основоположными международными актами о правах человека и Конституцией Украины каждому гражданину гарантируется право на здоровые и безопасные условия труда. Комплексные показатели современного состояния производственного травматизма в Украине демонстрируют существенные недостатки как в действующем законодательстве, так и в практике его применения. Негативные показатели имеет как состояние организации охраны труда в целом, так и его неотъемлемая составляющая – профилактика несчастных случаев и профессиональных заболеваний. Сделанные на основе статистических данных выводы о несоответствии отдельных статистических показателей свидетельствуют о несовершенстве действующего законодательства, которое регламентирует расследование и учет несчастных случаев и профессиональных заболеваний.

Анализируются правовые положения действующего Порядка расследования и учета несчастных случаев, профессиональных заболеваний и аварий на производстве, который вступил в силу в июле 2019 г. С использованием сравнительно-правового метода исследования определены положительные и отрицательные новеллы этого нормативно-правового акта, даны оценки возможных последствий нововведений и их влияния на практику расследования несчастных случаев, обязанности субъектов их расследования и права лиц, пострадавших от производственного травматизма. Сделанные выводы будут полезными как при планировании и осуществлении процедур расследования несчастных случаев и профессиональных заболеваний и разработке на основе их результатов мер, призванных улучшить состояние безопасности труда, так и в дальнейшей законотворческой работе.

Ключевые слова: охрана труда; несчастный случай на производстве; профессиональное заболевание; расследование несчастных случаев; учет несчастных случаев; профилактика производственного травматизма; трудовое увечье.

Вступ. Дані Всесвітньої організації охорони здоров'я свідчать про те, що смертність від травм є однією з найпоширеніших причин смертності у світі після захворювань системи кровообігу та онкологічних захворювань, з показником близько 5 млн випадків на рік [1]. За даними Міжнародної організації праці, в результаті нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань помирає більш ніж 2,78 млн людей у рік. Крім того, щорічно трапляється майже 374 млн пов'язаних з роботою не смертельних травм, що призводять до відсутності працівника на роботі більше 4-х днів. Економічне навантаження наведеної статистики на світову економіку оцінюється в 3,94 відсотки світового валового внутрішнього продукту [2].

Відповідно до Конституції Україна є правовою та соціальною державою. Життя, здоров'я і безпека людини є найвищою соціальною цінністю [3]. Незважаючи на встановлені конституційні гарантії забезпечення кожному громадянину права на безпечні умови праці, значну кількість ратифікованих та імplementованих до національного законодавства актів Міжнародної організації праці та розгалужене законодавство про охорону праці, рівень виробничого травматизму в Україні залишається достатньо високим.

При цьому занепокоєння викликають не абсолютні статистичні дані, а співвідношення їх окремих показників. Наприклад, непропорційність загальної

кількості нещасних випадків на виробництві та кількості нещасних випадків із смертельними наслідками. Якщо середній показник кількості нещасних випадків на 100 тис. населення в ЄС складає 666 осіб (2015 р.), то в Україні у 2012–2019 рр. він коливається в проміжку 25–50 осіб [4; 5]. При цьому показник кількості нещасних випадків із смертельними наслідками в Україні, за останніми даними ВООЗ, складає 1,4 випадки на 100 тис. працюючих, що абсолютно корелюється з такими показниками в країнах ЄС (середній показник – 1,2 випадки на 100 тис. працюючих) [6], а в порівнянні із показниками США (2017 р.) є значно меншим – 3,5 випадки на 100 тис. працюючих [7].

У поєднанні з усвідомленням реалій сьогоденних проблем в організації виробництва, а саме: значної зношеності основних засобів: машин та механізмів, невідповідності технологічних процесів вимогам нормативних актів з охорони праці, відсутності реальної відповідальності роботодавців за стан умов і безпеки праці, низького рівня виробничої та технологічної дисципліни працівників, професійної підготовки персоналу підприємств, що само по собі не може сприяти зменшенню показників травматизму, наведена статистика є свідченням високого рівня приховування від реєстрації нещасних випадків на виробництві. На жаль, але треба визнати, що більшість нещасних випадків на виробництві в Україні не розслідується та не обліковується. Вирішити ці проблеми повинні ефективні та дієві нормативно-правові акти, що регулюють розслідування та облік нещасних випадків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми правового регулювання розслідування та обліку нещасних випадків ніколи не були в переліку пріоритетних питань в дослідженнях науковців в галузі трудового права та права соціального забезпечення: здебільшого, увага цим питанням приділялася в контексті технічних наук. В Україні зазначена та споріднена проблематика порушувалася в дисертаційних роботах та публікаціях Д. М. Кравцова (D. M. Kravtsov) [8, с. 108–111; 9, с. 363–367; 10, с. 46–48] та С. Ю. Караченцева (S. Y. Karachentsev). Окремі питання розслідування та обліку нещасних випадків були предметом наукових досліджень у працях Л. П. Амелічевої (L. P. Amelicheva), Н. Б. Болотіної (N. B. Bolotyina), Г. С. Гончарової (G. S. Goncharova), С. М. Прилипка (S. M. Prylipko), О. Г. Середи (O. G. Sereda), С. О. Сільченка (S. O. Sylchenko), І. М. Сироти (I. M. Syrota), О. В. Соловійова (O. V. Soloviov), Б. І. Сташківа (B. I. Stashkiv), І. І. Шамшиної (I. I. Shamshina), О. А. Яковлева (O. A. Yakovlev), О. М. Ярошенка (O. M. Yaroshenko). Тож подальше наукове осмислення питань розслідування та обліку нещасних випадків на виробництві на часі.

Мета і завдання публікації – комплексний аналіз нормативно-правових актів, що регламентують розслідування нещасних випадків та інших споріднених інцидентів на виробництві, виявлення недоліків і прогалин у правовому регулюванні зазначених питань, оцінка ступеня ефективності чинного законодавства; призначенням роботи є: полегшити розуміння змісту процедур розслідування та обліку нещасних випадків всім категоріям суб'єктів.

Виклад основного матеріалу. З метою імплементації міжнародних актів у національну юридичну практику, задля реалізації положень чинних національних стратегій та планів в галузі прав людини та забезпечення можливості ратифікації актів МОП, з урахуванням положень рішень європейських інституцій у галузі безпеки праці та забезпечення здоров'я працівників, 12.12.2018 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України № 989-р була схвалена Концепція реформування системи управління охороною праці в Україні [11]. Зазначена Концепція покликана вирішити завдання забезпечення працівникам безпечних умов праці та впровадити стандарти ЄС в Україні.

У концепції, серед проблем управління охороною праці, які потребують негайного розв'язання, виділяється низка проблем пов'язаних з розслідуванням та обліком трудових каліцтв. Зокрема вказується, що низька якість розслідування, в тому числі і через некомпетентність членів комісій, необхідно тягне за собою помилки у визначенні причин інцидентів, що призводить до прийняття хибних рішень при організації профілактичних та попереджувальних заходів. Недоліки аналітичної роботи з показниками травматизму призводять до прийняття узагальнених рішень, без урахування конкретних факторів ризику (ризик-орієнтований підхід), а однотипні підходи до розв'язання проблем травматизму без усунення причин його настання – до повторення нещасних випадків.

Серед шляхів і способів розв'язання зазначених проблем концепція пропонує модернізацію як самої процедури розслідування, так і проведення реєстраційних заходів щодо небезпечних подій та інцидентів на виробництві.

Незважаючи на те, що прийняття окремого нормативно-правового акта, чи внесення змін та доповнень до чинного на той час Порядку розслідування нещасних випадків № 1232 від 30.11.2011 р. [12], які б вирішували зазначені проблеми, не були передбачені згаданою вище Концепцією, 17.04.2019 р. Кабінет Міністрів України постановою № 337 затвердив новий Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві [13] (далі – Порядок), який набув чинності з 1 липня 2019 р.

Пропонуємо дослідити новели, що знайшли закріплення в новому Порядку, та спробуємо оцінити їх вплив на практику розслідування нещасних випадків, зміст правового статусу суб'єктів розслідування та права осіб, що постраждали від виробничого травматизму.

1. Істотно розширюється коло осіб, на яких поширюються процедури Порядку. Зокрема, до таких осіб належать суб'єкти, визначені ч. 1 ст. 35 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», а також всі суб'єкти, що використовують найману працю. Віднині Порядок поширюється не лише на працюючих на умовах договору, регламентованого трудовим законодавством, але й на підставі цивільно-правових договорів.

2. Порядок, розширюючи понятійний апарат трудового законодавства, визначає зміст термінів, що вживаються в ньому. Деякі з них взагалі вперше розтлумачені на нормативному рівні, зокрема, визначаються поняття безпосереднього

керівника робіт, поняття прихованого нещасного випадку на виробництві, територія підприємства (установи, організації) тощо. Ця термінологія була відсутня в чинному законодавстві, що не сприяло формуванню єдиної практики розслідування нещасних випадків і призводило до численних трудових спорів.

3. Зазнає розширення перелік обставин, за наявності яких нещасний випадок кваліфікується як виробничий. Пов'язаними з виробництвом відтепер вважаються інциденти, що відбулися з особами, які виконують роботи на цивільно-правових підставах, з членами фермерських господарств та особами, визначеними п.п.14.1.226 п.14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (незалежна професійна діяльність). У тому числі, може кваліфікуватись як виробничий, нещасний випадок, що стався з особою, яка в порушення вимог законодавства без оформлення знаходилася з роботодавцем у фактичних трудових правовідносинах (п. 52).

4. Порядок опікується проблематикою прихованої зайнятості: розслідуванню підлягають нещасні випадки / професійні захворювання, з особами, що перебували з роботодавцем у фактичних трудових правовідносинах, але без укладення трудового договору у встановленому законом порядку. Зазначений факт має бути встановленим посадовими особами Державної служби з питань праці або її територіального органу (далі – Держпраці) чи у судовому порядку.

Крім того, таким особам Порядок надає наступні додаткові гарантії:

а) інциденти, що відбулися з особами, які виконують роботи на цивільно-правових підставах, з членами фермерських господарств, особами, визначеними п.п.14.1.226 п.14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (незалежна професійна діяльність) та з особами, що перебували з роботодавцем у фактичних трудових правовідносинах, але без укладення трудового договору у встановленому законом порядку, підлягають спеціальному розслідуванню (п. 10);

б) спеціальна комісія створюється не роботодавцем (здебільшого з працівників підприємства, на якому сталася подія), а органами Держпраці (п. 14);

в) зазначених вище суб'єктів у спеціальній комісії представляє уповноважена особа органу місцевого самоврядування / держадміністрації (п. 15);

г) повідомлення про нещасний випадок щодо вказаних осіб має надаватися будь-якою особою, опосередковано пов'язаною з потерпілим: вигодонабувачем за договором, орендодавцем, балансоутримувачем підприємства, де стався інцидент (п. 8).

5. Істотних змін зазнали строки вчинення певних юридично значимих дій у процесі розслідування:

а) для розслідування нещасних випадків Порядком встановлений трирічний строк давності. У разі якщо факт інциденту буде встановлений в судовому порядку, зазначений строк давності до нього не застосовується (п. 9). У попередньому Порядку №1232 розслідуванню підлягали всі трудові каліцтва, незалежно від строку їх настання.

Для призначення повторного розслідування Порядок також передбачає зазначений вище строк давності у три роки (п. 58);

б) збільшені строки розслідування нещасних випадків хоча й сприяють отриманню якісних результатів, можуть не відповідати інтересам потерпілих та членів їх родин, адже вони зацікавлені у якомога скорішому отриманні документів, що надають право на отримання відшкодування спричиненої їх здоров'ю шкоди:

– строк проведення розслідування комісією підприємства збільшений з трьох до п'яти робочих днів (п. 30);

– строк розслідування спеціальною комісією збільшений з десяти до п'ятнадцяти робочих днів (п. 31).

в) до десяти робочих днів збільшений строк, протягом якого роботодавець має вжити заходи, передбачені приписом за формою Н-9 та притягнути винних у порушенні законодавства працівників до відповідальності (п. 56). Попередній Порядок надавав роботодавцю для вжиття передбачених приписом заходів п'ятиденний строк (п. 35). За рахунок обчислення Порядком строків у робочих днях зазначені строки фактично є ще тривалішими, адже збільшуються на кількість вихідних та святкових днів.

г) скориговані обов'язки роботодавця щодо оформлення результатів розслідування нещасного випадку та терміни оформлення результатів роботи комісії (п. 45), зокрема:

– з однієї доби до двох робочих днів збільшений строк розгляду роботодавцем матеріалів розслідування та затвердження акта форми Н-1;

– протягом п'яти робочих днів роботодавець має вчинити всі передбачені Порядком технічні дії, спрямовані на належне оформлення матеріалів розслідування (друк, розмноження, зшивання та ін.). Це нововведення потрібно сприймати позитивно, адже в попередньому Порядку термін виконання роботодавцем цього обов'язку взагалі не був визначений (п. 45);

– не менш позитивним є скорочення з п'яти до двох робочих днів строку видання роботодавцем наказу про вжиття розроблених комісією (спеціальною комісією) за результатами розслідування, заходів запобігання подібним інцидентам.

6. Задля підвищення рівня забезпечення прав потерпілих на виробництві та ефективності боротьби з травматизмом, у Порядку зроблено спробу покращити взаємодію суб'єктів, що залучаються до процедури розслідування (спеціального розслідування). Зокрема:

а) у повідомленні роботодавця органам Держпраці про інцидент (для спеціального розслідування), ним одночасно пропонуються кандидатури осіб, що могли б бути включеними до складу комісії;

б) на заклади охорони здоров'я покладається обов'язок у найкоротший строк та на безкоштовній основі надати уповноваженим суб'єктам необхідні медичні висновки (про зв'язок стану здоров'я працівника з виробничими факторами, щодо важкості та напруженості виконуваної роботи, протипоказань потерпілому за станом здоров'я) (п. 44);

в) на запит уповноваженого суб'єкта розслідування на безкоштовній основі та у найкоротший строк органами поліції, експертними установами та іншими

органами має надаватись будь-яка інформація щодо нещасного випадку, в тому числі і результати проведених експертиз (п. 43);

г) встановлена обов'язкова процедура та форма інформування потерпілого про призначення розслідування та його права у роботі комісії (спеціальної комісії) (додаток 3);

д) до органів, які протягом трьох робочих днів мають бути повідомлені про результати розслідування нещасного випадку та отримати примірники відповідних актів, додані: Національний науково-дослідницький інститут промислової безпеки та охорони праці (з метою проведення аналітичних досліджень та розробки профілактичних заходів) та органи Національної поліції (за умови настання тяжких наслідків чи смерті працівника) (п. 47).

7. У порівнянні із старим Порядком № 1232 розширюється коло обставин, які визнаються страховими випадками державного соціального страхування, зокрема, до таких обставин належать:

– обставини, за яких працівнику при виконанні трудових обов'язків шкода заподіюється третьою особою (п. 17 додатку 10 до Порядку). У порівнянні з попередньою редакцією норми висновок про природу та зміст конфлікту, що призвів до заподіяння працівнику тілесних ушкоджень або його вбивство, може зробити не лише компетентний орган (розуміється орган, що проводить досудове розслідування нещасного випадку або суд), а й комісія з розслідування нещасного випадку на підприємстві. Цю новелу можна було б цілком виправдано вважати позитивною для потерпілого, адже висновок комісії отримати працівнику і швидше, і простіше, якщо б не одне але. Фонд соціального страхування при вирішенні питання про призначення страхових виплат у зазначених обставинах може зажадати від потерпілого від нещасного випадку не лише матеріали розслідування комісії з висновком про відсутність у відносинах працівників особистого елементу, але й висновок компетентних органів з цього ж приводу. Підґрунтя для подвійного тлумачення, яке здатне істотно затягнути вкрай важливий для потерпілого та членів його сім'ї процес відшкодування шкоди, створюється використанням авторами Порядку в одній нормі одночасно єднального сполучника «та» разом з розділовим сполучником «або». Вважаємо за доцільне прибрати з тексту норми сполучник «та», встановивши для Фонду соціального страхування право альтернативно обирати джерело підтвердження фактів про особисті відносини працівників під час заподіяння шкоди здоров'ю;

– отруєння працівника алкоголем, наркотичними, токсичними та отруйними речовинами, якщо ця подія мала місце при їх використанні у технологічному процесі (п. 18 додатку 10 до Порядку). У попередньому Порядку ці обставини в переліку страхових випадків взагалі були відсутні;

– уперше до переліку страхових випадків законодавство відносить травмування або смерть працівника, що сталися з ним у стані сп'яніння. Особливо звертає на себе увагу встановлення залежності визнання нещасного випадку страховим від виконання роботодавцем обов'язку відсторонити такого працівника від роботи. Хоча КЗпП України не встановлює обов'язку роботодавця відсторонити

працівника від роботи у разі з'явлення його на роботі у стані сп'яніння, але такий обов'язок фактично встановлений «Типовими правилами внутрішнього трудового розпорядку для робітників та службовців підприємств, установ, організацій», затвердженими постановою Держкомпраці СРСР від 20 липня 1984 р. № 213 [14], які не дозволяють допускати до роботи працівників, які з'явилися в нетверезому стані. Вважаємо, що це правоположення покликане стимулювати роботодавців прискіпливіше ставитися до організації забезпечення на підприємстві трудової дисципліни, адже своєчасне виявлення та відсторонення від роботи порушників трудової дисципліни здатні уберегти підприємство, установу, організацію та їх працівників від фактів виробничого травматизму та аварій;

– страховими випадками є виробничі травми, що відбулися з особами, які виконують роботи на цивільно-правових підставах, з членами фермерських господарств, особами, визначеними п.п.14.1.226 п.14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (незалежна професійна діяльність) та з особами, що перебували з роботодавцем у фактичних трудових правовідносинах, але без укладення трудового договору у встановленому законом порядку, за умови підтвердження цього факту (п. 24-26 додатку 10 до Порядку).

8. Відповідно до нового Порядку істотних змін зазнало документальне оформлення результатів розслідування (спеціального розслідування) трудового каліцтва / профзахворювання:

– перелік документів, що складають матеріали розслідування нещасного випадку істотно розширився і зараз є максимально наближеним до переліку документів спеціального розслідування за старим Порядком № 1232. Роботодавець змушений до будь-якої позаштатної ситуації, що спричинила шкоду здоров'ю працівника, ставитись однаково прискіпливо та відповідально, не диференціюючи свою увагу до нещасного випадку за ступенем тяжкості його наслідків. Будь-яка виробнича травма є свідченням недостатньої турботи роботодавця про забезпечення працівників здоровими та безпечними умовами праці і невиконання ним приписів законодавства про охорону праці. Відповідно, і розслідування нещасного випадку має відбуватись за однією процедурою;

– замість двох документів: форми Н-5 та Н-1, складається лише один оновлений за змістом Акт розслідування (спеціального розслідування (форма Н-1) – додаток 11).

Форма Н-5, відповідно до Порядку № 1232, була кінцевим результатом роботи комісії з розслідування нещасного випадку, яка і визначала тип травматизму. По закінченню розслідування комісія складала: акт Н-5, акт Н-1 або акт НТ про невиконання характеру травми.

Фактично, форма Н-5 мала пріоритет перед формою Н-1, адже саме там формалізувалися найбільш важливі для потерпілого висновки роботи комісії – про виробничий або невиконання характеру травми.

Відтепер, згідно з новим Порядком, складається єдиний Акт Н-1. Інцидент, що має виробничу природу, позначається як Н-1/П, а не пов'язаний з виробництвом – Н-1/НП.

Безперечно, цей підхід сприяє спрощенню процедури розслідування та оформлення його результатів. Фактично, інформація в актах дублювалася, а для постраждалого лише створювалися надлишкові докази його права на отримання страхових компенсаційних виплат;

– Порядок передбачає форми нових документів, що являють собою матеріали розслідування, зокрема, додаток 3 – Запрошення до співпраці та додаток 4 – Протокол засідання комісії (спеціальної комісії).

9. На жаль, новий Порядок звільняє роботодавця від виконання окремих обов'язків, які раніше на нього покладалися у зв'язку з нещасним випадком на виробництві, як-от:

– роботодавець під час спеціального розслідування звільнений від обов'язку організації ідентифікації та транспортування тіла загиблого працівника та відшкодування пов'язаних витрат (п.п. 6 п. 45 Порядку № 1232);

– у новому Порядку не лише не передбачається обов'язок роботодавця надати членам сім'ї чи потерпілому від нещасного випадку та гострого професійного захворювання (отруєння) матеріальну допомогу до завершення його розслідування, але й не згадується про таку можливість.

Висновки. Таким чином, аналіз нового Порядку від 17.04.2019 р. дає можливість стверджувати, що процедури розслідування та обліку виробничих травм та інших інцидентів були адаптовані до потреб сьогодення та зазнали істотних змін. Зокрема, було встановлено вищий рівень правових гарантій постраждалим та членам їх сімей, вдосконалено механізми взаємодії органів держави, Фонду соціального страхування та суб'єктів підприємницької діяльності в питаннях відшкодування заподіяної здоров'ю працівників шкоди, розширено повноваження та підвищено статус Державної служби України з питань праці. Все це, разом із осучасненням всього трудового законодавства шляхом прийняття нового Трудового кодексу, за умови усвідомлення кожним суб'єктом підприємницької діяльності і кожним представником держави масштабу проблем, які тягне за собою приховування нещасних випадків, або викривлення результатів розслідування та не взяття їх на облік, здатне виправити ситуацію з рівнем виробничого травматизму в Україні і по-справжньому наблизити країну до рівня ЄС.

Список літератури

1. Mortality and global health estimates. URL: https://www.who.int/gho/mortality_burden_disease/en/ (дата звернення: 02.10.2019).
2. Safety and health at work. URL: <https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang-en/index.htm> (дата звернення: 02.10.2019).
3. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. People injured due to work-related accidents per 100 000. URL: https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_454-4060-people-injured-due-to-work-related-accidents-per-100-000/ (дата звернення: 02.10.2019).
5. Травматизм на виробництві в Україні у 2018 році. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/oz_rik/oz_u/travm_na_vyr_18.xls (дата звернення: 02.10.2019).

6. Deaths due to work-related accidents per 100 000. URL: https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_456-4070-deaths-due-to-work-related-accidents-per-100-000/ (дата звернення: 02.10.2019).
7. Rate of fatal work injuries per 100,000 full-time equivalent workers by employee status. URL: <https://www.bls.gov/iif/oshwc/foi/foi-chart-data-2017.htm> (дата звернення: 02.10.2019).
8. Кравцов Д. М. Нещасний випадок виробничого характеру: істотні ознаки та відмінності від суміжних понять. *Право України*. 2002. № 12. С. 108–111.
9. Кравцов Д. М. Значення вини сторін трудових правовідносин при кваліфікації трудового каліцтва. *Вісник Львівського університету: Серія правова*. 2003. Вип. 37. С. 363–367.
10. Кравцов Д. М. Новий порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. *Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 23-24 серп. 2019 р.). Запоріжжя. 2019. С. 46–48.
11. Концепція реформування системи управління охороною праці в Україні : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 р. № 989-р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 100. Ст. 3338.
12. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1232. *Офіційний вісник України*. 2011. № 94. Ст. 3426.
13. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 р. № 337. *Офіційний вісник України*. 2019. № 34. Ст. 1217.
14. Типові правила внутрішнього трудового розпорядку для робітників та службовців підприємств, установ, організацій : затв. постановою Держкомпраці СРСР від 20.07.84 р. № 213. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0213400-84> (дата звернення: 02.10.2019).

References

1. Mortality and global health estimates. URL: https://www.who.int/gho/mortality_burden_disease/en/.
2. Safety and health at work. URL: <https://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang-en/index.htm>.
3. Konstitutsiya Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. (1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 30, art. 141*.
4. People injured due to work-related accidents per 100 000. URL: https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_454-4060-people-injured-due-to-work-related-accidents-per-100-000/.
5. Travmatizm na virobnytvstvi v Ukrainy u 2018 rotsi. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/oz_rik/oz_u/travm_na_vyr_18.xls [in Ukrainian].
6. Deaths due to work-related accidents per 100 000. URL: https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_456-4070-deaths-due-to-work-related-accidents-per-100-000/.
7. Rate of fatal work injuries per 100,000 full-time equivalent workers by employee status. URL: <https://www.bls.gov/iif/oshwc/foi/foi-chart-data-2017.htm>.
8. Kravtsov, D.M. (2002). Neshchasnyi vypadok vyrobnychoho kharakteru: istotni oznaky ta vidminnosti vid sumizhnykh poniat. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine, 12, 108–111* [in Ukrainian].
9. Kravtsov, D.M. (2003). Znachennia vyny storin trudovykh pravovidnosyn pry kvalifikatsii trudovoho kalitstva. *Visnyk Lvivskoho universytetu: Seriya pravova, 37, 363–367* [in Ukrainian].
10. Kravtsov, D.M. (2019). Novyi poriadok rozsliduvannia ta obliku neshchasnykh vypadkiv, profesiynykh zakhvoriuvan ta avarii na vyrobnytvstvi. *Intehratsiia yurydychnoi nauky i praktyky v suchasnykh umovakh: materialy mizhmar. nauk.-prakt. konf. (Zaporizhzhia, 23–24 serp. 2019 r.)*. Zaporizhzhia, 46–48 [in Ukrainian].
11. Kontseptsiya reformuvannia sistemi upravlinnya ohoronoyu pratsi v Ukrainy: shvaleno Rozporядzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.12.2018 r. № 989-r. (2018). *Ofitsijnyj visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine, 100, art. 3338*.

12. Poryadok provedennya rozsliduvannya ta vedennya obliku neshchasnih vipadkiv, profesiynih zahvoryuvan i avariiv na virobnitstvi: zatv. Postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 30.11.2011 r. № 1232. (2011). *Ofitsijnyj visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 94, art. 3426.

13. Poryadok rozsliduvannya ta obliku neshchasnih vipadkiv, profesiynih zahvoryuvan ta avariiv na virobnitstvi: zatv. Postanovoyu Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 17/04/2019 r. № 377 (2019). *Ofitsijnyj visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 34, art. 1217.

14. Tipovi pravila vnutrishnyogo trudovogo rozporyadku dlya robitnikov ta sluzhbovtziv pidpriemstv, ustanov, organizatsiy: zatverdzeni postanovoyu Derzhkompratsi SRSR vid 20.07.84 r. № 213. (1984). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0213400-84>.

Kravtsov D. M., PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of Labour Law Department, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail : d_kravtsov@ukr.net ; ORCID 0000-0003-4110-7181

Benefits and burdens of the new procedure of investigation and record of accidents

The Constitution of Ukraine guarantees to every citizen the right to healthy and safe working conditions. The granting of this right was the result of the implementation in the national law of international fundamental acts on human and civil rights. The main provisions on the implementation of this constitutional right of employees are regulated by the law of Ukraine On Labour Protection. However, despite the sufficiently high worldwide level of guarantees for employee's rights, the actual level of compliance with labour protection legislation in Ukraine is quite low, which is directly reflected in the state of affairs with an industrial injury.

The paper demonstrates the discrepancies of separate key statistical indicators of industrial injuries: the ratio of fatal accidents to their total. These measures, in contrast to the EU countries, are almost identical. These statistics indicate a high-level of accident concealment from investigation and record.

The changes in the current legislation of Ukraine on investigation and record of accidents, occupational diseases, and accidents that occurred in 2019 are analyzed in the article. A comparative analysis of the current Procedure for investigation of accidents with the previous version of the document is conducted, positive and negative new laws of this regulation are established. Conclusions about significant changes in the procedure of investigation of accidents, establishment of a higher level of legal guarantees for the victims of labour injuries and their families, improvement of mechanisms of interaction of state bodies, the Social Insurance Fund and business entities in the issues of indemnification for health workers, extension of powers and enhancement of the status of the State Labour Service of Ukraine have been made. The work of the author will be useful both in carrying out procedures of investigation of accidents and occupational diseases and development of the measures, on the basis of their results, to improve a state of affairs of labour safety and also useful in the further legislative work.

Keywords: protection of labour; industrial accident; occupational disease; accident investigations; record for accidents; prevention of industrial injuries; labour injury.

Рекомендоване цитування: Кравцов Д. М. Переваги і недоліки нового порядку розслідування та обліку нещасних випадків. *Проблеми законності*. 2019. Вип. 147. С. 140–150. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.147.182391>.

Suggested Citation: Kravtsov, D.M. (2019). Perevahy i nedoliky novoho poriadku rozsliduvannya ta obliku neshchasnykh vypadkiv [Benefits and burdens of the new procedure of investigation and record of accidents]. *Problemy zakonnosti – Problems of Legality, issue 147, 140–150*. doi: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.147.182391> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 16.10.2019 р.